

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm || Vitae aulicae

Schopper, Hartmann

Francof. Ad Moen., 1584

VD16 R 1015

Capvt XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70432)

Quod iam sæpe inculcatum est, ne illi quem quem semel fallacem aut peruersum expertus es, nimium confidas: præsertim si in ipsius potestate relictum sit, ut tibi nocere possit: id qui secus agit dignus est qui decipiatur, & despectui multis exponatur.

II.

De vitio ingratitude hinc monemur, de quo superius diffusius & copiosius diximus.

III.

Ne medico solutionem in longinquum differas tempus. Si enim illi qui infirmissime valetudini diligentissime inseruit, precium in hibes, & pro opera tibi locata mercedem protrakis, inconsideratissimus dementissimusque homo appellandus es, qui discrimen inter incolumitatem vitæ, imbecillitatemque corporis humani non agnoscis.

IIII.

Medico si deli libera liter est sol uendum.

Quod verissimum hoc sit prouerbiū, quo affirmatur, nullum à Deo homicidium diu occultatum aut impunitum prætermitti. Experientia enim iam edocuit eos, qui homicidij rei essent, & per annos aliquot factum cellarent, potius quam flagitium omnino delitesceret, aut casu aliquo, aut importunitate, aut ebrietatis tormēto compulsos sua in vulgus disseminasse maleficia, & ante omnium oculos posita denudasse.

V.

Nullū diu occultari potest homicidium.

CAPVT XII.

ARGVMENTVM.

*Enumerat benefacta sui Vulpecula patris,
Qualia contulerit plurima Regis auo.*

/ R 7 Signa

*Signa vetustatis licet afferat omnia Vulpes,
Illa recordari Rex tamen acta nequit.*

Reinike of-
ficia patris
sui, in Re-
gis paren-
tem colla-
ta comme-
morat.

Reinike pa-
rens Medi-
cus excel-
lentissimus
fuit.

Non miror altis regibus
Quod mira vobis accidunt.
Et multa saepe desidi
Obliuioni traditis.
Illius infelicio
Imago nunquid temporis
Subit tibi grauiissimi,
Cum peste vester corporis
Correctus in sanabili
Parens thoro decumberet,
Nec inueniret quempiam,
Cruenta qui salubribus
Sanaret herbis vulnera,
Quousq; nempe literas
Meo parenti mitteret,
Qui mille perfectissime
Artes medendi nouerat.

Fluo

Huic passiones maximas
 Is explicabat pectoris,
 Salubre miscens pharmacum
 Parens meum fideliter
 Hoc consulebat languido.
 Lupi iecur pinguisimi
 Septennis herbis quattuor
 Ut denoraret additis.

Lepus quod è vestigio
 Ferociens audierat.
 Annosq; sese comprobat
 Vix esse natum quattuor.

Parens cachino diffluit.
 Lupiq; lamentabilis
 Nihil mouetur questibus,
 An natus inquit quattuor
 Annosve septem vixeris,
 Patebit omne protinus
 Iecur tuum cum videro.

Vocatur ergo carnifer,
 Lupoq; pellem detrahit,
 Epasq; Regi porrigit.
 At ille collum denorat,
 Et conualescit illico,
 Seruisq; mandat omnibus,
 Doctoris ut clarissimi
 Meum parentem nobili
 Dignentur omnes nomine,
 Quod ut tamen praeclarus
 Foretq; circumspectus:
 Hac posset atq; ponderis
 Habere plus auctoritas.

Reinikes
 parens in-
 signia Do-
 ctoratus à
 Rege impe-
 trat.

Dono-

Donabat ipse pileum
 Colore tinctum purpura,
 Monile diues in super
 Auro resurgens textili,
 Plenumq; gemmis annulam.
 Apparet at nunc Veritas,
 Et eminet conspectius:
 Quid ista secum tempora
 Periculosa conferant.

Reinike se
 propter be-
 neficia pa-
 rentis sui à
 rege nihil
 a mari de-
 clarat.

Parentis ex industria
 Nec hactenus percepimus
 Vel omnium vilissimos
 In arce fructus regia.
 At summanem pe gloria
 Honoris & fastigia,
 Mei relictis omnibus
 Locantur aduersarij.
 Nihil valet prudentia,
 Vel artium scientia
 Praeclara liberalium,
 Amore lucri quilibet
 Sed quastuoso ducitur.
 At forte si quis barbarus
 Onus potentis nobilis
 In Caesaris palatio
 Illiteratus accipit:
 Is est molestus omnibus:
 Nec, ante tempus per breue
 Qualis fuisset, cogitat.
 Tantumq; lucro sordido
 Incumbit, & pecunijs.
 Hac Rex stupende singula

*Speculo figuris aureis
Insculpta nisi Bellinura
Tibi per impiissimum.
Quòd fata si concederent
Hac comparare maximo
Vita vel in periculo.*

COMMENTARIA.

Certum est Principes & Reip. gubernatores quotidie molestis operosisq; implicari negotiis, ita vt omnia recordari aut omnium meminisse diuinum potius quam humanum sit. Vnde mirum non est, si actio aut causa nonnunquam differatur, aut in longinquum procrastinetur tempus. Cuius rei idcirco hinc mentionem facere libuit, ne quis in aulis, cum tardius expeditur, propterea principibus indignari aut succensere velit. Debent tamen & illi suo officio satisfacere, ne quenquam temerè causam eius de die in diem protrahendo vexare, sed omnibus iustitiam, vt decet, administrare.

Ne quicquam quantum ad morbum spectat, non aliter quam reus aduocato suo causam capitalem agenti omnes defectus aperit, medicum tuum calare velis. Id qui facere negligit, medico, quicquid in ea re detrimenti accipit, imputare sine iniuria non potest.

Notatur hinc imperiti & illiterati Medici, qui consuetudinem ægrotantis, aut naturam corporis non cognoscunt, imò vbi casu leuissimum aliquem curarunt morbum; confestim

I.

Principum ardua operaq; negotia.

II.

Medico nihil quod ad morbum spectat calandum.

III.

Medico malo nihil per silentium.

stim

stim sine omni iudicio grauiorib. morbis periculosas curationes & ancipites adhibere volūt, à talibus abſtineat, & nullo modo vir bonus ſe curari ſinat. Nā & modico grauius ægrotantes ſanare aut ingraueſcentem ratione prouidere morbum difficile eſt: præſertim ſi cū talibus ipſi res ſit, qui iudicio minus pollētes, ſuas paſſiones animiq; affectiones expromere neſciunt, & doloris impatientes phar-maca omnia potationeſq; reſpuunt.

IIII.
*Nihil Vita
pretioſius.*

Quod medico fido & perito pro labore nihil detrahendum liberaliterq; merces ſolueda ſit, nihil enim charius aut precioſius vita exiſtit, & bona valetudo omnes mundi antecellit diuitias.

V.
*Auari ho-
mines ad
Magiſtra-
tū euchen-
di nō ſunt.*

Ne quis de prouidētia, honore, diuitiis aut amplitudine parentis ſui tantum ſibi perſuadeat, vt in ea conſiſus in quoduis flagitiū rue-re, & omnia ad voluntatem ſuam agere velit. Omnes potius ita beneficiis demereri ſtudeat, vt & poſteris liberos ſuos commendatiſſimos & chariſſimos relinquat.

VI.

Ne principes ſordidos iſtos, tenaces & auaros homines ad publica eleuēt aut promoveant officia. Non enim Domino ipſi ſolum iniuria ſit, cū fortunæ facultateſq; eius inſidioſè ſubtrahunt & compilāt, verū etiam ſubditos miſerè affligūt, excoriant & deglubunt. Vnde populus indignè in odium principis dominiq; ſui deuotionem inflammatur & concionatur. Quod in primis magiſtratul ſummoperè cauendum eſt.

Quam

Quàm nimis verum sit, hoc nostro ingratissimo seculo, lucro & pecuniæ virtutes, omnesq; præclaras artium postponi scientias, ita ut benè exclamare cū Tibullo nostro liceat:

Heu malè nunc artes miseras hæc secula trahant,

Iam tener assuevit munera ferre puer.

Aut cum Horatio qui dicit:

O ciues ciues querenda pecunia primùm,

Virtus post nummos.

At nos cum Lotichio nostro potius hunc in modum dicamus:

Ab pereat quisquis præfert virtutibus aurum,

Ingenium cunctas nobile vincit opa.

Verùm miserabilè plerunq; isti bonarum artium & virtutis contemptores habent exitū. Quotidiana autem nobis ob oculos quia versantur exempla: res testimoniis prolixioribus non eget. Multi indies opulenti mercatores breui tempore questuosissima emendi & vendendi sic emergunt mercatura, ut

Iam tum tacturos sidera summa putes.

At demum cū iam amplius cadere non possent, atq; omni ex parte beatissimi omnino iudicantur: repente tandem tam ignominiosè & turpiter lapsi præcipitantur, ut eos

Iam iam tacturos Tartara nigra putes.

Quòd is qui ex humili aliquo genere aut obscuritate hominū in altum extollitur, animo se nimium efferre aut intumescere non debeat.

VIII

Deus enim eum, quem in altitudinem gloriæ

aut

aut fortunæ extulit, rursus de statu honorifico derurbare, & cum dedecore sic vt omnibus sit ludibrio, deiicere potest. Quamobrem quisq; secū diligenter animo perpendat, quid fuerit, sit, aut fieri possit: semper memor, quàm varia volubilisq; fortunæ rota, huiusq; vniuersæ humanæ vitæ fluctuosa existat commutatio, se erga omnes benignum, affabilem & tractabilem exhibeat. Vnde non illepide Poëta hortatur:

*Fortunam reuerenter habe, quicumq; repente
Dives ab exili progrediere loco.*

IX.

Licet quidem & fas est, vt proximus quisque sibi ipse sit, eaq; potissimum quæ ad suū faciunt commodum, requirat: tamen semper æquitatem & excellentissimam ante oculos habeat iustitiæ virtutem. Salomone enim nostro teste:

*Parua viri dominū metuētis iugera præstant
His, sunt iniusta qua bona parta manu.*

Is igitur qui honorem, fauorem populi, splendorem, immortalesq; consequi laborat gratias: his duobus potissimum iustitiæ innitatur fundamentis. Quorum primum est, vt ne cui noceatur, deinde vt cōmuni vtilitati magis, quam priuatæ inseruiatur.

Duo iustitiæ fundamenta.

CAPVT XIII.

ARGVMENTVM.

*Exprobrat hic Vulpes ipsi benefacta leoni,
Inuidiamq; lupo comparat inde grauem.*

Hoc